

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačajo 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrt leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Narodna veselica v prid družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru.

(Izvirno poročilo.)

Naš krasni „Narodni dom“ ni še nikdar poprej v svojih prostorih imel toliko naroda zbranega, kakor v nedeljo. Vplačalo je vstopnino 1900 obiskovalcev. In vsa ta množica se je gibala tako dostojno in zadovoljno na tem prilično malem prostoru, kar ga dajejo vrt in notranji prostori, da ni nikjer nastala nevolja ali kak nered. Odprti so bili vsi porabni prostori tako, da se tudi dežja ni bilo bati, ker je imel vsak priliko vsaj vedriti pod varno streho. Med to živahno veliko veselico se je enkrat vsula močna ploha, a takoj nato so se raztrgali oblaki, zasmejalo se je modro nebo in zopet je vse zasedlo svoje prejšnje prostore.

Tako živahne slovenske veselice v Mariboru in okolici sploh ni bilo. Videlo se je, s kakšnim posebnim veseljem prihaja naš narod na take zabave, kjer se mu nudi kaj narodnega in pri tem smo tudi dobili čut, da je slovenskega naroda v Mariboru več, kakor sami čutimo. — Priprave za to veselico, ki je imela namen zbrati koliko mogoče veliko naroda iz okolice in mesta ter naši šolski družbi pripomoči k večjemu dohodku, bile so težavne in le posebnemu trudu posameznikov, osobito pa teh, ki so vodili mehnične priprave in naših dam se je zahvaliti, da je bilo mogoče veselico v tako velikem obsegu prirediti. Pri tem so vsa narodna društva tekmovala in se prav posebno potrudila, ne samo domača ampak tudi tuja, n. pr. z odličnim zastopanjem podružnica slov. planinskega društva iz Ruš.

Veselica je bila oblečena po zunanje nekako v slovenski prater. Na posojilniškem vrtu takoj ob vhodu nas je pozdravil klicar jugoslovanskega muzeja in vabil na ogled — samo za 5 kr. Z radovednim obrazom smo vstopili in s smehom so se vračali obiskovalci. Tu se vam je videlo rastlin iz vrta kraljice Semiramis, najstarejše rusko pokrivalo, zob hrvatskega tirana, voda iz rdečega morja itd. itd. Temu nasproti je konkuriral lastnik menažerije, kateremu se je pa na poti iz dvorišča v menažerijo skoro vsa zverina poizgubila, a nič ne de — samo za 5 kr. Krasni so bili od naših dam aranžirani prodajalni šotori za cvetice, slaščice, jedila in za „vir žlahtne kaplje“. Več ko 200 buteljč finega Štajarca od najboljših mark: Ljutomerčana, Pekarčana, Brautnerja itd. so darovali rodoljubni vinorejci. Dotični šotor bil je opravljen najbogateje, bil je shajališče tistih, ki so prihajali z rejenim mošnjičkom, a odhajali od krasnih roparjev zdatno olajšani.

Kdor ni imel kaj kupovati, podal se je na strelišče, k čarodejkam po srečo, ali pa pod zemljo v pekel, kjer so stregle ljubeznive in nagajive satanice.

Povsodi je vrelo čisto življenje, povsodi sami veseli, zadovoljni obrazi. V prvem nadstropju, kjer je za večer priredila čitalnica ples, utaborila se je turška kavarna in ruska čajnica s pristnimi ruskimi samovari. Stregle so dame v slovenskih kostumih. Od tod je vodila pot v planine. Pot, rdeče markirana, je postajala ozka, prišel si v samo zeleno šumo med prave pohorske hojke in smreke ter na — planino. Utrditev te planinske kočje je izvršila ruska podružnica in to tako izborno, da ji moramo izreči največjo pohvalo. Ta kočja s planinsko kuhinjo, zadaj slap „Šumik“, vse v pristno narodni noši je naredilo vtis, kakor da si prišel v resnici na divno planino. Zato

pa smo takoj z veseljem obhajali sedmino za Suhovrharjevim Martinom, ki se je na poti v planino ponesrečil, ker ni „pomerkal fajna“. Vsak turist, ki je prišel, dobil pa je v spomin pristni planinski vrček, v katerega so mu natakale naše planinarice pristne kaplje prodajajoče mu obenem planinski seč v mičnih šopkih.

Tudi tu je vrvelo do noči živahno zabavanje.

V petju nastopil je v nekaterih točkah združen pevski zbor mariborskih društev, pri katerem so se odlikovali posebno sopranovi samospevi pri rokovnjaški himni. Vobče pa je petje pri teh točkah in v nastopih društva „Maribor“ bilo tako dovršeno, da smo zamogli obema pevovodjema le častitati. Tega mnenja je bilo tudi občinstvo, ki je burno odobravalo. Radi priznamo tudi, da je celjska narodna godba i vsled primerno izbranega programa i vsled marljivega igranja občno zelo ugajala.

Pozno v noč so zapuščali zadnji gostje to veseljšče prepričani, da narodne zabave ne morejo biti edini namen narodnega delovanja, da so pa osobito v takem resnično narodnem okviru najboljše sredstvo za obujanje narodne zavesti tam, kjer je tega tako treba, kakor v naših razmerah. Zadovoljni tudi konstatujemo, da ni prišlo ne znotraj ne zunaj do nobenih neredov. Tudi gostje nise bili nikjer nadlegovani. Čisti dobiček znaša nad 1000 K.

Naše imenoslovje.

Poroča inženir Ferdo Lupša.

Vsakega pravega in zavednega narodnjaka mora zbsti v srce tisto nesramno okuženje domovinskih imen, katero se tekom zadnjih let marsikje lahko opazuje. Spominjam se, da sem kot dijak še tuintam čital izvirna slovenska imena, toda danes sem ista našel že nado-

LISTEK.

Sama.

Črtica iz življenja. — Napisala Inocencija J.

Spomladni dan. Vse hiti vun, v naravo. Vse išče zabave, veselja, kratkočasje. Tudi ona ne more ostati sama v mestu, v tesni sobici. Srce jo sili vun, kjer bi ne bila tako sama, kjer govori ž njo vsaka travica, vsaka rožica, ki raste ob potu.

Pa tudi tu je še preveč sama, revica, za puščena od vseh na tem svetu. In nikogar nima, ki bi ji razvedril žalostno ličce, gladil njene ročice. Sama.

Toda ne! Vendar ni tako popolnoma sama. Odkar je videla njega, jo spremljajo povsod njegove oči, te oči, ki znajo pogledati tako ljubko, tako lepo. Ni torej več tako popolnoma sama.

Ali jo pa on tudi res ljubi? Zakaj neki ne govori! Pa čemu govoriti, saj so dovolj povedale njegove oči. Te pa ne znajo lagati!

Ne, zdaj ni več sama. Tisoč misli o njem se podi po njeni glavic. Vsak čas ji privabijo na ličce ljubele nasmeh.

Iz misli jo vzdrami glasna družba, ki prihaja po cesti. Ali naj se ji izogne? Da, boljše

je umakniti se, ker ni pri nji njega, ker je — sama. Umakne se torej za košat grmiček. Počaka tu, dokler bi ne odkorakal mimo nje zadnji parček, ki se je menda malo zapoznil.

Toda kaj je to? Ta glas! Pogleda skozi vejevje grmička in vidi — vidi njega, ki stopa tik popolnoma tuje deklice! Pomaga ji nabirati cvetlice. Nji pa — osamljenki — zastaja srce. Ne upa si dihati, le plaho posluša.

„Dragica, ali poznate to cvetko, marjetico?“ vprašuje tujo deklico on, o katerem je baš prijetno sanjala.

„Da, poznam jo,“ pravi šegavo tuja deklica, „vprašajva jo o ljubezni“.

In začela je puliti marjetico, listič za lističem. Ljubi me, ne ljubi me, ljubi me —

On ji pa ne pripusti, da bi še dalje vpraševala cvetko prerokinjo. Strastno jo privine na svoje prsi. „Ljubim te, deklica, ljubim“, šepče, ljubim samo tebe“.

Še en radosten vsklik in parček je izginil za drugimi.

Za košatim grmičkom pa obupno plaka ona. Nihče je ne vidi, nihče je ne čuje. Zopet je sama, da, odslej res — popolnoma sama! Zapuščena in sama!

Izgubljeni sin.

Slika iz življenja. Spisal Iv. Vuk.

Noč je. Globoka tema leži nad vasjo. Vodotok in vse prebivalce že objema sladki spanec. Tupatam zalaja kak pes, ki pa se kmalu pomiri, videč, da je vse mirno. Na koncu vasi stoji, malo od ceste proč, nizka, majhna, vendar prijazna, s slamnato streho krita hišica. Skozi okna, zakrita z rdečkastim zastorom, prodira luč. Kaj, da še ti stanovalci ne spijo? Stopimo v sobo. Na postelji leži bleda žena, upadlih lic, stara okrog petdeset let. Luč svetilke brli slabo in nje svetloba daje čuden odsev na razne predmete, da se človek nehote zdrzne in nekaj tajnosten nemir se ga poloti. Ob postelji sloni objokana deva, dremaje. Mnogo večerov je že prečula pri bolni materi in ni čuda, da jo premaguje spanec. Vendar povzdigne sedaj pa sedaj težko glavo in njeno ljubeče in solzno oko gleda sočutno in žalostno na mater, dokler se ji težke trepalnice zopet ne zaprejo.

Bolnica leži nepremično z zaprtimi očmi, le njene prsi se burno vzdigujejo. Včasih se ji izvije globok vzdih iz grudi, kateri prebudi dremajoče dekle, ki plaho poskoči ter se sklone k bolnici.

„Minka, idi spat!“ dé rahlo in s pretrganim glasom bolnica.

meščena z drugimi in tujimi, ki se seveda s prejšnjimi prav nič ne strinjajo.

Čitajmo zgodovino in lahko bomo spoznali, da se naše imenoslovje lahko popolnoma strinja z onim ostalih Slovanov, in to naj bi nam služilo v povod. Kakor na Balkanu, koder še obstoje zadruge, to je skupno ali združeno življenje nekih rodov in enem domu, pomenja ime prvaka ali najposobnejšega največkrat ime zadruge same, in ob enem tudi kraj, kjer je ta nastanjena, ravno tako je bilo nekdanj pri naših pradedih, kar nam še nekatera imena, ki so se ohranila, dandanes pričajo.

Tu se n. pr. spominjam pravljice, katero sem našel slučajno še pred kratkim v nekem zgodovinskem pismu ormoškega okraja. Ta pravljica namreč pripoveduje o treh bratih, ki so se naselili v prijaznih ljutomerskih goricah. Njih imena so bila: Ivan, Pavel in Mihal, katera so se prenesla potem tudi na njih naselbine in so se nam tudi do današnjega dne nepokvarjena ohranila. Vsak, ki je že kedaj hodil iz Ormoža v ljutomerski okraj, ki je brez dvombe eden najlepših naše krasne slovenske zemlje, je slišal o Ivanjkovcih, Pavlovcih in Mihalovcih. To je dokaz, da še bivajo tukaj vrli narodnjaki in Slovenci; žalibog, da po mnogih drugih krajih naše domovine ni več tako! O tem se že tudi lahko prepričamo, ako primerjamo nekdanje zemljevide z današnjimi, povsod se čitajo le tuja ali predrugena imena!

Ne pustimo torej na noben način kvariti naših krajevnih imen, puščajmo jim nespremenjeno tudi njih narečje, katero se istotako največkrat poizgubi; le v dialektu izgovorjeno ime je za vsak posamezni kraj bolj karakteristično kakor kako drugo, če tudi je tuintam morda bolj pravilno novo predruganje. Da se pričnemo tudi v tem obziru zavedati, to je jako potrebno, ker najnovejši uradni imenik naših krajev je postal zelo nezanesljiv in pokvarjen. Ako se držimo namreč nepokvarjenih krajevnih imen, katere smo podedovali od naših pradedov, tedaj nam bode to služilo v zaščito, da nasprotniki, ki bi se kaj radi polastili naših lepih pokrajin in katere takorekoč že od nekdanj svoje imenujejo, ne bodo mogli tajiti, da stopa že od prvih časov zgodovine slovenska noga po slovenskih tleh.

Celjske in štajarske novice.

(„Celjski Sokol“) priredi v nedeljo, dne 14. t. m. popoldanski pešizlet v civilnih oblekah v Trnovlje. Vabimo vse Sokole, da se udeležijo prvega letošnjega pešizleta v našo okolico polnoštevino. Med potjo se bodo vadile redovne vaje, katerih se v telovadnici ni mogoče navaditi, ker je pretesna, v Trnovljah pa, kjer se snidemo z zavednimi slovenskimi Trnovlčani, bomo imeli prijetno družbo. Za zabavo je poskrbljeno. Ker je v Trnovlje tudi sicer prav krasen sprehod, se nadejamo, da se Sokolom pridružijo tudi narodne družine iz mesta. Zbirališče in odhod ob pol treh iz „Narod. doma“. — Dne 21. junija se

priredi, kakor že poročano, pešizlet v Bukovžlak v društveni opravi. Na sporedu (v gostilni g. Kožela) je javna telovadba na orodju in koncert celjske nar. godbe. Prosta zabava z ljudskimi igrami. Zbirališče je „Narodni dom“, od koder se odkoraka točno ob 2 uri popoldne. Vsi prijatelji društva so vabljeni na mnogobrojno udeležbo.

(Ali ste jih videli c. kr. uradnike?) Mi smo jih! In pa kako! „Vsa čast jim in slava!“ Dosedaj smo bili vsaj kolikor toliko še mnenja, da je prva dolžnost c. kr. uradnika varovati čast in ugled c. kr. uradov, ali od zadnje sobote naprej nam je s tem mnenjem izginilo tudi skoraj spoštovanje do uradov samih. Kajti ako c. kr. uradniki ne čutijo toliko časti v sebi, da bi s svojo lastno častjo obenem varovali ugled uradov, v katerih služijo, kako naj potem neuradnik misli o ugledu dotičnih uradov. Ako se c. kr. uradnik tako daleč spozabi, da koraka s poulično mularijo v eni vrsti mimo svojega c. kr. urada, potem je pač z ugledom takega c. kr. urada pri kraju. Jej, pa kako moško je korakal gospodič Alfred Drobnitsch, c. kr. davčni pristav, mimo c. kr. davkarije v sredi celjske fakinaže. To je bilo namreč ob priliki bakljade žalostnega izida v čast županu Julčetu. Moško je korakal, še bolj moško kričal svoj „Heul“, in najbolj moško nosil svoj lepo pisani balonček, balonček v frankfurtarskih barvah. C. kr. državni uradnik c. kr. davčni pristav — sredi fakinaže z balončkom v roki mimo c. kr. davkarije! Kaj to ni res lepo? Nam se je zdelo tako, tako lepo, da smo si ga na večih krajih prav natanko ogledali, tega junaka c. kr. uradnika z balončkom, ne vemo pa, kaj si bodo mislile višje oblasti in naše ljudstvo, ki je tudi spoznalo gospoda c. kr. uradnika v službi celjskih pouličnih razgrajčev. Kaj osebni ugled — postranska stvar — ali ugled c. kr. davkarije!?! — Hm?

(Velikonemški plevel.) V zadnji številki smo že izpregovorili nekoliko besed o tem predmetu, danes naj nekoliko nadaljujemo. — Velik ljubitelj Bismarckovega plevela je tudi novi, iz Brežic semkaj došli davčni oficijal Kunej. Sicer je ta gospod, kakor smo že pisali, sin slovenskega kmeta, katerega je sinovo odpadništvo užalilo na dno srca, ali kaj to briga velemožnega gospoda oficijala. Na uradni mizi „südmarkine“ užigalice in kadar je le mogoče, plavico v gumbnici, to je njegov ponos, to je njegov ideal, pa naj ga zato njegov lastni oče proklinja, ali pa ne. Že večkrat smo pisali o takoimenovanem značaju nemčurjev — davčnega oficijala Kuneja si vzamite kot vzorec odpadnikov slovenskega naroda, vi slovenski kmetje, in vedeli boste, kakšni bodo vaši sinovi, ako bi kedaj padli tako nizko, da bodo vtaknili v svojo gumbnico velikonemški plevel. — Sledeče pa gosp. Frankenu načelniku celjske železnične postaje, v prevdarek. Sicer nam ni znano, ali je portir na celjskem kolodvoru, oni Pittamiz, kakor se baje piše ta priimek, dobil od ravnateljstva južne železnice za svoje skrajno arogantno postopanje proti slovenskemu občinstvu ukor ali pohvalo, bele-

žimo pa, da je isti Pittamiz in sicer v službeni obleki izzival na kolodvoru občinstvo s plavico, s katero je mahal neki gospej pred obrazom, semtertja. Zato vprašamo g. postajenačelnika, ali se strinja s službo kolodvorskega vratarja, da izziva navzoče občinstvo s takim ravnanjem? Ako g. postajenačelnik nima volje storiti konca izzivajočemu postopanju onega Pittamiza, poskrbeli bomo sami, da bo ravnateljstvo energično očistilo vsenemško in nemčursko sršenje gnjezdo na celjskem kolodvoru.

(Slovenski lesotržci pozor!) Eden izmed najglavnejših virov, iz katerih dobiva naš kmet svoje dohodke, je gozd, les. Kmeta, ki ima dobro zarastle gozde, prištevajo k najtrdnjšim, dasiravno nima obširnega polja in travnikov. Žal, da ne more naš kmet stopiti v direktno trgovsko zvezo s pravimi odjemalci lesa, ampak da mora svoj les prodajati prekupčevalcu, ki razpošilja potem svojo blago odjemalcem širom sveta. Ta prekupčevalec, ali kakor se imenuje, lesni trgovec ima najlepše dohodke, ker kupi les od kmeta, ki prodaja les le v denarni sili, kolikor mogoče ceno, proda ga pa kar najdražje. Takega lesnega trgovca imamo tudi v Celju, pred katerim svarimo naše kmete, ki imajo kaj lesa, posebno stoječega naprodaj. Ta trgovec je vodil nekega prodajalca stoječega lesa nad eno leto za nos, obljubljal mu, da les gotovo kupi, da naj le zato stori potrebne korake pri okrajnem glavarstvu. Prodajalec je dal ogledati gozd po komisiji okr. glavarstva in storil vse nadaljne korake, kar mu je povzročilo 38 K 24 v stroškov. Trgovec je obljubil za gozd 5600 kron. Teden pozneje pa je rekel, da ne kupi, ker je mislil, da je gozd večji, dasiravno je imel posestno polo 3 mesece v rokah in je gozd sam parkrat ogledal. Prodajalec je imel 38 K 24 v stroškov, prodal pa ni nič. Ravnotako je storil ta trgovec tudi z nekim prodajalcem lesa in neko gospo, ki je prodajala hišo v Celju. Imela je kupca, a omenjeni trgovec se je vtaknil v kupčijo, — ko pa je gospa pretrgala zveze s prvim kupcem, se ji je le-ta smejal, češ da ni mislil kupiti. — Toliko v pojasnilo. Kdor hoče kaj več izvedeti, naj vpraša v našem uredništvu, kjer dobi vse natančnejše podatke in ime trgovca — celjskega Nemca.

(„Domovina“ zopet pred sodiščem.) Pred nekaj tedni smo že poročali o brežiških volitvah in o ulogi celjskih muzikantov, ki so obenem uslužbenci celjskih c. kr. sodišč. Če bi Slovenci kaj takega storili, bili bi že davno iz službe odpuščeni. Zato smo kot časnikarji storili vsled žaljenja našega naroda svojo dolžnost in zahtevali od slovenskih poslancev, da brez prizanašanja stvar zasledujejo, ker bi utegnili nemško-nacionalni muzikanti c. kr. sodišč v nasprotnem slučaju igrati nazadnje ulogo mučenikov. Toda naši poslanci — so spali dalje, eden se je še pred kratkim izgovarjal, da našega lista niti ne čita — in o stvari torej nič ne ve!! Muzikantom pa, katerim smo mi brez pomoči poslancev energično stopili na rep, postali so vsled prizaneslji-

„Saj nisem trudna, mati,“ odvrne nežno Minka in poljubi mater na čelo. In zopet je vse tiho. Le enakomerno tik-takanje velike stenske ure, dihanje bolnice in dremajoče deklice, moti tišino. Tam v kotu nekje se oglasi miš in struže po deskah, iskaje tolažila za kruleči želodec. Na podstrešju pa skoči mačka iz enega kota v drugega za svojim plenom.

H kratu odpre bolnica oči.

„Minka!“ se ji izvije iz prsi.

„Mati, zlata mati, kaj želite? reče jokaje dekle in popravlja bolnici vzglavje.

„Oh, ko bi še vsaj enkrat v tem življenju videla svojega sina, Nandeta; lažje bi umrla.“ Globoko je vzdihnila in svitla solza se je potočila po bledem obličju.

„Mati,“ zaplače Minka. „Ne smete mi umreti. O Bog, kaj naj počnem sama na svetu brez vas.“ Zakrila je glavico v odejo in ihtela.

Bolnica je položila svojo velo roko na njeno glavo in zašepetala!

„Kakor je božja volja, Minka, tako se zgodi. Radi tebe me ne skrbi, ker te vidim preskrbljeno in uverjeno sem, da boš srečna ob strani ljubečega moža.“

„Tudi vi se morate veseliti z menoj moje sreče, mati,“ odvrne dekle.

„Kakor je božja volja,“ ponovi udano bolnica in zapre oči. In zopet je vse tiho.

Minka, naslonjena z glavo ob materino zglavje, zadremlje. Kmalu priča enakomerno, globoko dihanje, da je premagal utrujeno deklico krepčajoči spanec. Bledi, okrogli obrazek je na lahko zardel in skromen smehlaj se ji je prikrdel na rdeče ustnice. Gotovo ji je angel miru vdihnil vesele sanje, da se čuti v objemu ženina, da jo vsaj nekoliko oškoduje za trud in solze. Le spavaj, dobra hčerka, le snivaj sladke sanje, saj v spanju se celijo rane, se pozablja žalost.

Ne tako bolnica. Spanec beži od nje; v njeni glavi se pa pojavljajo razni prizori, sedaj veseli, sedaj spet žalostni. Vidi se mlado deklico, ko je bila še taka, kakor njena hčerka. Kako vesela in srečna je bila takrat. Spomni se kako je plakala in žalovala za umrlima roditeljema, ko je ostala sama sredi hrupnega sveta. Spomin ji predstavlja njo, kot srečno nevesto, ko je pred oltarjem obljubila zvestobo v žalosti in veselju svojemu izvoljenemu. Spomni se, koliko let sta

živela srečno in zadovoljno; kar strese se, ko se ji uprizori oni grozni trenutek, ko so ji prišli ljubljenelega moža vsega krvavega, pobitega in mrtvega domov. Pravili so ji, da ga je pri podiranju hrasta udarila debela veja tako silno, da je za hip potem izdihnil. Teško je vzdihnila. Vendar njen duh jo vodi dalje. Kot vdova s svojima otrokoma, 17letnim Nandetom in 15letno hčerko Minko, je oskrbovala posestvo. Živela je samo za svoja otroka. Vendar Nande ni bil ubogljiv otrok. Često ji je napravljaval grenke ure. A ljubeče materino srce mu je prizanašalo njegove napake. Spomni se onega žalostnega trenutka, ko je njen sin postal — morilec. Pri nekem pretepu je zabodel svojega tovariša, da je umrl. Oh, to je bil grozen udarec za ljubeče materino srce. Koliko solz je poteklo, koliko vzdihov in molitve je plavalo pred tron božji za izgubljenega sina. Kako se je trgalo žalosti njeno srce, ko je videla sina, uklenjenega stopati v sredi dveh orožnikov, bledega, prepadenega. Niti objeti ga ni smela v slovo. Kako dolgo ga ne bo videla?! Kje je sedaj, kako se mu godi, to ji je neznano. Nič ni pisal domov, ničesar poročal, kot bi ne poznal materinega srca... Sve-

vosti z višje strani celo tako objestni, da so po raztogotenem dr. Jaborneggu tožili našega urednika zaradi razžaljenja časti zaradi rabe besed „nemškonalni delinkventi.“ In naš urednik je bil obsojen v Celju pri okrajnem sodišču na globo. To je, neoziraje se na vse druge dvomljive razmere nečuvno, da se list zaradi tiskovnih zadev citira mesto pred porotno pred okrajno sodišče. Pa o tem se še ni govorila zadnja beseda! Pisali bi marsikaj o inhabilitnosti sodnikov in razmerju med tožitelji in sodnikom, pa „saj vemo, kako je“! Mi pa gremo naprej!

(Umrli je) v Vojniku Janez Žgajner, posestnik in odbornik posojilnice. Rajni je bil izredno navdušen narodnjak, dober gospodar in skrben oče. Kjer se je šlo za sveto narodno stvar, tam je bil s svojo živahnostjo in delavnostjo povsod eden prvih. Bodi mu blag spomin!

(Himen) V Žalcu se poroči v ponedeljek, dne 15. junija t. l. g. Konrad Elsbacher, trgovec Laškem trgu z gđc. Aneto Kukec iz čislane narodne obitelji v Žalcu. Prisrčno častitamo!

(Mozirje.) Protestni shod, sklican po „Slovenskem kmetemskem društvu za gornjegrajski okraj“ dne 7. t. m. se je vršil ne pričakovano izpozantno. Akoravno je v kratkih presledkih deževalo celi dan, se je zbralo vendar ob določeni uri nad 1400 poslušalcev, kateri so vztrajali do zadnjega trenutka. Točno ob 3. uri popoldne otvori gospod predsednik društva Martin Zidarn shod ter podeli besedo tajniku društva g. Ivan Lipoldu. Ta pozdravi navzoče, večinoma probujene kmete, se jim zahvali za mnogobrojen obisk, predstavi navzočega političnega zastopnika okr. glavarja gosp. pl. Supančiča, ter nadaljuje govor, razloživši navzočim pomen črne zastave in sedanje žalostno stališče bratov Hrvatov. — Resolucija se je sprejela soglasno z resolucijo celjskega protestnega shoda, ter odposlala kabinetni pisarni Njegovega Veličanstva presvitlega cesarja Franc Josipa I. sledeči brzojav: 400 na ljudskem shodu v Mozirju zbranih, Vašemu Veličanstvu zvesto udanih podložnikov, prosí očetovske pomoči za bedni bratski narod hrvatski.

Slovensko kmetstvo za Gornjigrad.

(Gledališki predstavi v Brežicah) in sicer v soboto, 13. in v nedeljo, 14. t. m. priredi družba slovenskih igralcev iz Ljubljane. Ker stoje te predstave, ki jih prirejajo člani kranjskega deželne gledališča, na vrhuncu umetnosti, nadejati se je največje udeležbe.

(Trbovlje.) V nedeljo, dne 7. junija se je vršil v Trbovljah shod, katerega je sklicala socijalno-demokratska stranka. Ker so bili na dnevnem redu dogodki na Hrvatskem, se je zbralo ljudstva okrog 4000. Samo iz Hrastnika jih je prišlo s slovenske zastavo čez 400. Govoril je samo socijalist Čobal iz Zagorja, kateri je udrihal po slovenskih državnih poslancih, češ da le klečeplazijo ter prosijo in da ne bodo s tem nič dosegli. Zabavljal je tudi junaku Jelačiču, na kar mu je pa ljudstvo „Slava Jelačiču“ odgovorilo. — Veselilo ga je, da se je

toliko „sodrugov“ udeležilo, toda lahko se reče z mirnim srcem, da socijalistov ni bilo niti eno tretjino, temveč je bila večina narodnih delavcev. To se je videlo posebno pri delavcih iz Hrastnika, katerih vsak je imel na prsih ali na klobuku slovenski trak. Sploh so se pa rudarji iz Hrastnika veliko bolj dostojno vedli, kakor trboveljski. Predložena resolucija radi hrvatskih razmer se je z navdušenjem sprejela.

(Na mariborskem kolodvoru) se je dogodil prošlo nedeljo kričeč slučaj, ki jasno dokazuje, kako je južna železnica „pravična“ obema narodnostima na Štajarskem. Član celjske narodne godbe je hotel oddati prtljago. Govoril je seveda slovenski, toda ona prečastitljiva „dama“ pri blagajni ga ni hotela umeti in mu je zabila vratca pred nosom. Dotični gospod je seveda zabeležil svojo pritožbo v pritožno knjigo in tudi zahteval tolmača, da se razume z blagajničarko, ako sama ne zna slovenski. Blagajničarka se je v svoji uradni prevzetnosti vse drugače kakor vljudno obrnila na drugega navzočega gospoda Slovenca, da naj ji bo za tolmača, kar je le-ta seveda odklonil. Končno je tolmačil neki postrešek. — Kolikor nam je znano, ni na mariborskem glavnem kolodvoru niti enega slovenskega uradnika, dasiravno je okolica mariborska slovenska. — V Račjem je bil načelnik postaje Wambrechtsamer kaznovan s 40 kronami globe radi žaljenja slovenskih potovalcev, na Pragarskem sta med 16 uradniki dva Slovenca, drugi z načelnikom vred so vsi člani tamošnje železničarske podružnice „südmarkine“ itd. itd. doli do Zidanega mosta in dalje. To je po mnenju ravnateljstva južne železnice pravica!

(Iz Ljutomera.) Pri zadnjem občnem zboru „IV. Zadruga“ bi bilo vsled brezbrčnosti naših članov skoraj prišlo do poraza sedanje slovenske večine in „Zadruga“, katera šteje najmanj 120 slovenskih proti 20 nemškutarskim glasom, bi bila kmalu prešla v nemškutarske roke. Nemškutarji so se zbrali polnoštevilno, agitiralo je vse, kar ima roke in noge, po trgu in zunaj je lazil znani lokavški Mavrin in gledal, kje bi kakšnega nezavednega člana „Zadruga“ zagrabil in ga pripravil v to, da bi z nemškutarji volil. Posebno se je repenčil tukajšnji pek Prager, kateremu so se kar jeze sline cedile in v njegovem učenem obrazu „eviker“ semintja letal, njemu pa sta pomagala „kunštni“ oče in sin Strasser in žalibog tudi naši zapeljani ljudje kakor Peklar, Serec, Belec, Vavpotič (sama pristnogermanska imena!) so hoteli pomagati tisti nemškutarski kliku do zmage. Na našo srečo in Makslnovo nesrečo je prišlo naposled dovolj naših, da je bilo v odbor izvoljenih 6 naših zavednih odbornikov in eden iz vrst mesarjev sicer slovenskega pokolenja, kateri pa danes trobi v nemškutarski rog. — Slava našim zavednim volilcem in svarilo našim mlačnežem in pouk, kam bi lahko zapeljala brezbrčnost in mlačnost! Občno pozornost je vzbudil nastop trgovca Al. Krajncu, kateri je rojen v Radencih in kateri je tudi v prvi vrsti z našimi nemšku-

tarji potegnil. Kmetje, pozor na tega sladkobesednega gospodiča! Da je po izidu volitve hotel naš „z delom preobloženi“ g. naddavkar iz kože izleteti, je po trgu vobče znano. Torej mi slovenski obrtniki in trgovci na delo. Organizacije nam manjka!

Druge slovenske novice.

(Štiridesetletnica ljubljanskega „Turnvereina“.) Izv. poročilo. Kolikor je bilo bobnanja pred slavnostjo štiridesetletnice ljubljanskega „Turnvereina“, pričakoval bi človek res nekaj posebnega, nenavadnega. Vsa ta slavnost pa ni bila prav nič sijajnejša, kakor so navadni jour-fixi ljubljanskega „Sokola“. Vršila se je le s tem razločkom, da na sokolskem jour-fixu plača vsak sam, kolikor zapije, na tej turnarski slavnosti pa se je plačala vsa „ceha“ s priberačenimi groši. Sicer tudi za to ni bilo treba posebne požrtvovalnosti, kajti razun nekoliko ljubljanskih mla deničev, došlo je na ta „gratis Frühschoppen“ samo še pet Kočevcev in pa štiri celjske pokveke, med njimi znani pretepač Ržiha, rodod Čeh, vodja celjske fakinaže. Pa tudi tem je bilo za turnarsko slavnost toliko, kolikor za lanski sneg. Udeležili so se pač dopoldne brezplačnega zajutreka v kazini, a popoldne so se šli zabavati v Šiško, kjer je baje ceneja pijača, kakor v kazini. — Dopoldne je bilo v „Zvezdi“ in okolu kazine vse mirno. Ljudi je bilo v „Zvezdi“ celo manj, kakor jih je navadne nedelje ob lepem vremenu. Tudi za mlečnozobe turnarje, kateri so se sprehajali s plavicami in drugimi izzivajočimi znamenji po mestu, ni se nihče zmenil. Ko pa je priromalo celo krdelo orožnikov ter zaprlo prehod skozi „Zvezdo“, začelo se je ljudstvo zanimati in zbirati v gruče, deloma iz radovednosti, deloma pa za to, ker jim je bila daljna pot sploh zabranjena. Vkljub temu pa, da je bilo občinstva zbranega že na stotine, zadržalo se je vendar povsem mirno. Gotovo bi tudi tako ostalo, da niso pričeli turnarji na kazinskem vrtu dražiti množice s tem, da so dvigali od časa do časa turnarski grb na drogu ter ga kazali zbranemu narodnemu občinstvu. Čuda ni, da je vsled tolike drznosti zavrela kri osobito v mlajših žilah in da je začela razsrjena množica zahtevati odstranitev frankfurtarskih zastav ob ograji kazinskega vrta in glasno protestirati proti toliki žalitvi slovenske Ljubljane. Mestna policija in tudi orožništvo se je resno trudilo pomiriti razdražene duhove, vendar, da se ni župan gospod Hribar sam potrudil med množico ter jo svaril in miril, dvomimo, da bi ta provokacija imela za turnarčke ugodne posledice. Vsak trezen človek pa je moral uvideti, da se bodo duhovi pomirili še le tedaj, kadar bodo odstranjene izzivajoče frankfurtarske cape s kazinskega vrta. Tudi policija je to uvidela ter se z županom na čelu podala v kazino ter zahtevala odstranitev narodno občinstvo žalečih zastav. Tedaj pa se je še le pokazala v pravi luči vsa arogantnost peščice s tujimi groši nasičenih in napojenih turnarčkov, kajti na ta ukaz odzvali so se s tem, da so odstranili vse avstrijske zastave, obe frankfurtarski pa ste ostali še na drogah. Vzlic temu, vsako avstrijsko čuteče srce žalečemu dejanju je ostala na kazinskem vrtu vojaška godba ter tudi častništvo. Zatrjuje se, da so Nemci teptali z nogami črno-rumeno zastavo. Razburjenje množice v „Zvezdi“ pa je priklopelo do vrhunca, bati se je bilo resnih posledic, da ni o pravem času orožništvo siloma odstranilo ostalih frankfurtarskih cap. Po odstranitvi teh cap razšlo se je tudi občinstvo pomirjeno iz „Zvezde“ in nihče se ni več brigal za tuljenje „Die Wacht am Rhein“ peščice pijanih turnarčkov. Tudi ves popoldne je bilo vse mirno. Še le zvečer se je nabralo okolu „Zvezde“ nekaj iz vseh strani okolice domu vračajočih se izletnikov, prepevaje narodne pesmi v dokaz, da peščica privandranih nemčurjev še ne gospoduje narodni Ljubljani. Seveda je bilo povodom teh nočnih serenad tudi nekaj pevcev aretiranih, vendar pa nič več in nič manj, kakor jih je aretiranih navadno v sobotnih in nedeljskih nočeh zaradi kaljenja nočnega miru. Tako je končalo to brezpomembno nemčursko slavlje v slovenski Ljubljani.

tika je dogorela. Manjkalo je olja, nihče ga ni priril. Še nekaj plapojočih plamenčkov in nastala je tema. Misli bolnice so se ustavile pri hčerki. Lahen smehljaj, smehljaj radosti bi opazili na bledeh ustnicah bolnice, ako bi še gorela svetilka. Ko so ji Nandeta odvedli, imela je samo Minka. Ta ji je pomagala pri težkem delu in potem, ko jo je bolezen položila na posteljo, ji je marljivo stregla. Čutila se je srečno, zraven hčerke in ko jo je sosedov sin Ciril prosil za njeno roko, oh, kako blaženi mir je bil razliti po materinem oblčju, ko je prosila blagoslova z nebes na svoja otroka. Do sem so jo privedli njeni spomini ter jo pustili. Angel miru je pa z lahnimi krili priplaval in jo zazibal v krepčilni spanec.

* * *

Jutranja zarja je že zlatila vrhove dreves, dan je počasi podil temo, dokler se ni popolnoma zdanilo. Po cesti skozi vas koraka mlad mož, urno, kot bi hotel še danes priti na konec sveta. Ne ozre se ne na desno ne na levo, ampak krene naravnost k hišici.

Nekoliko se obotavlja, potem pa potrka na vrata. Prva se zbudi Minka. Nje prvi pogled

je na spačo mater, potem pa gre k vratom in je odpre.

Za hip je vzbudil bolnico krik: „Nande! Minka!“

Lahna rdečica se je pokazala bolnici na obrazu, ko je Minka planila v sobo s krikom:

„Mati, mati, Nande je prišel,“ objela mater.

V tem je stopil Nande. Zgrudil se je pri postelji na kolena in potok solz je močil roko bolnice.

„Mati, odpustite!“ to so bile edine besede, katere je bil v stanu spregovoriti in mati je objela svojega izgubljenega sina. — — — — —

Malo nam je še omeniti. Bolnica je polagoma okrevala. Veselje, da se je vrnil njen sin Nande, dalo ji je moč, da je ozdravela. Kmalu na to je bilo še drugo veselje. Sosedov Ciril in Minka sta praznovala svojo poroko. To je bila radost. Mlada nevesta je slonela ob strani ljubega ženina, kateri jo je tesno privijal k sebi. Njun zakon je srečen in mati, že siva starica, pestuje sedaj svoje vnuke in vaukinje.

Nande je pa postal ves drug človek in si kmalu poiskal primerno nevesto.

(Olajšava glede potresnega 3% posojila) v znesku 900000 K se je dovolila mestni občini ljubljanski. Posojilo je vrniti v 20 letnih rokih od 1. prosinca 1903 počenši. Od 1. prosinca 1903 zapadle obresti v znesku okroglih 150.000 K se popolnoma odpišejo. Od tega časa naprej tekoče obresti se poravnajo vsako leto postcipando. To je res velika olajšava za blagajno ljubljanske občine.

(Kmetijsko kemično preskuševališče v Ljubljani) ima sedaj svojega asistenta in sicer Slovenca, kakor zahteva pravica. Pisali smo svoj čas, kako so Nemci hoteli to mesto za svojega Hittija, a sedaj je bil imenovan Slovenec gospod J. Turk.

(Nov kolodvor v Ljubljani.) Državni železniški svet je sprejel predlog župana Hribarja glede zgradbe novega kolodvora južne železnice v Ljubljani.

(Pred ljubljanskim porotnim sodiščem) je bil obsojen bivši orožniški postajevodja Franc Smolej na štiri leta težke ječe, ker je orožniški kuharici v Škofji Loki ukradel hranilno knjižico, na katero je bilo vložnih 800 K.

(V Celovcu) je bilo leta 1902 zakonov 180 nasproti 191 v prejšnjem letu. Novorojencev je bilo 863 izmed katerih je bilo 344 zakonskih in 519 nezakonskih; 456 dečkov in 407 deklic. Umrlo je tekom leta 1902 v Celovcu 851 oseb, med temi 497 v deželnih dobroteljskih zavodih.

(Pes rešil dečka.) V Beljaku je lovil neki 13letni deček les v Dravi. Padel je v vodo in bi bil gotovo utonil, če bi ne bil skočil za njim pes mizarja Slane in ga izvlekel na suho.

(Gorica za Hrvate.) V Gorici sta bila prošla nedeljo dva protestna shoda. Dopoldne v mestu samem na vrtu Katarinijeve restavracije, popoldne pa v št. Petru pri Gorici. Prvi shod je sklicala napredna stranka. Udeležnikov je bilo okrog 2500. Kot govorniki so nastopili dr. Treo, Kopač in Andrej Gabršček. Sprejela se je ostra resolucija proti banovemu ravnanju in postopanju avstrijske vlade in izrekla se je zahteva, da naj naši poslanci že končno opuste taktiko klečepazenja pred dunajsko vlado in črnorumeni zastavo. Na drugem shodu, ki ga je sklicalo politično društvo „Sloga“, ki je po dolgih letih zopet oživela, je bil radi slabega vremena slabše obiskan. Bilo je okolu 700 udeležencev. Sprejela se je istotako ostra resolucija.

(V Nabrežini) je bil v nedeljo popoldne shod, ki ga je sklicala socijalnodemokratska stranka. Kot govorniki so nastopili, Kopač, dr. Brnčič, pl. Pisačič in dr. Tuma. Sprejela se je ostra resolucija proti Hedervaryjevemu tiranstvu in naši vladi.

(Nesreča na železnici.) Na novi železnici iz Trsta v Koper je zadel vlak blizu postaje Žavljice ob prehodu čez cesto v voz, na katerem so bile štiri osebe. Voznik je padel pod vlak, ki mu je odtrgal obe nogi. Vlak se je ustavil. Ranjencu so hoteli pomagati, pa je vsled odtoka krvi umrl v 20 minutah po nesreči. Krivo nesreči je pač največ to, da prehodi niso zavarovani z zaporami, ker je železnica lokalna.

Društveno gibanje.

(Slov. pevsko društvo „Zvon“ pri Sv. Miklavžu pri Ormožu) priredi na vsestransko zahtevo občinstva v nedeljo, dne 14. junija zopet veselico s petjem, gledališko igro „Pravica se je izkazala“ in prosto zabavo. Začetek ob 3. uri.

Odbor.

(„Murski Sokol“.) Ukazom z dne 22. maja t. l. št. 20.384 je c. kr. namestnika v Gradcu po trdila pravila „Murskega Sokola“. Obstanek društva je gmotno zasiguran — nabranih je že okolu 2000 K — tudi število članov z vsakim dnevom narašča. Vršijo se v celem okraju priprave za ustanovni občni shod v mesecu avgustu ali početkom septembra. Vsi pošteni slovenski možje in fantje na delo, vsi pod sokolsko zastavo! Na zdar!

(V Žetalah pri Rogatcu) prirede slovenski mladeniči na dan Sv. Cirila in Metoda 5. julija na vrtu g. Berlisga veselico z mnogovrstnim sporedom. Začetak ob 4. uri popoldne. Ob neugodnem vremenu teden pozneje.

Poziv slovenskim kolesarjem!

Prelepi dnevi za kolesarje so se zopet pričeli. Vsak z veseljem zasede svoje kolo, ter hiti vun na prosto uživati sveži zrak in občudovati probujajočo se naravo.

V tem hipu opozarjamo vas slovenske kolesarje, da se zopet zberete v oni družbi, katere glavna naloga je pospeševati kolesarstvo bodisi na kratkih izletih, bodisi na daljnih vožnjah s tem, da svojim članom omogočuje prijetno, osigurano vožnjo, da jim tudi v posameznih krajih razne udobnosti ter jim v slučaju potrebe preskrbuje na svojih raznih pomočnih postajah različne potrebščine.

Širom slovenske domovine po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, Goriškem in Primorskem ustanovljenih je za člane zveze slovenskih kolesarjev že 47 pomočnih postaj, katere so opremljene s potrebnim orodjem in drugimi pripomočki, kateri omogočujejo kolesarjem brezplačno izvršiti male poprave na kolesu, ter mu nudijo tudi prvo pomoč v slučaju kake telesne poškodbe. Na vseh pomočnih postajah osigurana je kolesarju, če je član zveze, dobra in cenena postrežba, kakor tudi eventualno prenočišče.

Za slučaj prehoda italijanske meje pridobila si je zveza zopet pravico, da smejo njeni člani prestopiti mejo, ne da bi polagali sicer običajno carino.

Število sedanjih pomočnih postaj pa se bode še pomnožilo, istotako bo zvezina skrb pridobiti svojim članom še drugih udobnosti, da jim olahkoti potovanje po slovenski zemlji.

Vi slovenski kolesarji pa pomagajte zvezi doseči in vršiti svojo nalogo s tem, da polnoštevilno prijavite svoj pristop. Vsak slovenski kolesar bodi član „Zveze slovenskih kolesarjev“!

Vpisnina znaša enkrat za vselej 2 kroni, letni prispevek pa 3 kroné. Z malimi prispevki bo torej odboru omogočeno delo, ako se bo slovenski kolesar zavedal svoje dolžnosti. Po celi slovenski zemlji naj kažejo zvezini znaki, da je to naša zemlja in da jo čuvamo vsestransko in jo hočemo i na dalje.

Slovenski kolesarji prijavite torej svoj pristop zvezinemu odboru v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 25. maja 1903.

Odbor „Zveze slovenskih biciklistov“.

Dopisi.

Iz Savinjske doline. Šolska slavnost na Gorici v Savinjski dolini dne 21. maja t. l. se je vrlo dobro obnesla. Kaj okusno okrašena šolska soba je bila s hodnikom vred natlačeno polna deloma z inteligenco iz Rečice, Mozirja, Nazarjev, Sv. Frančiška, Šmartna, Bočne itd. deloma in sicer po večini pa z domačim ljudstvom.

Šolarski pevski mešani zbor je pel dvo in triglasne narodne pesmi tako dobro, da so pričujoči veščaki trdili, da se je z njim v petju doseglo, kar se sploh v tem predmetu v ljudski šoli doseči da. Vse se je čudilo izborni disciplini skrbno šolanih malih pevcev, ki so na odru med petjem zrl nepremakljivo v pevovodjo, se ravnali natančno po njegovem taktu ter s svojim „pianissimo, forte in fortissimo“ vdihnili v vsako pesem občutek in vznešenje. Ves pevski zbor je bil v svojem nastopu podoben pravi živi podobi. Zeló dobro se je v triglasni pesmi „Huda ura“ posrečilo posnemanje groma (na zvež ali pleh) in viharnega piša (sikanje in zadrženo žvižganje na usta). Ako omenimo, da se je ta težka Nedvédova pesem (D-mol) pela do vršeno dobro, je povedano o petju dovolj. Zeló srčkan je bil dvospev „Lipa“ (dvoglasno) dveh šestletnih in solo „Angelj“ šestletnega dečka.

Tudi uspehi deklamacije so bili vrlo dobri. Nekateri učenci in učenke so deklamovale pesmi dovršeno dobro. Nobenega ni premotilo ali ustrašilo ploskanje občinstva, obratno, vsi so se zahvaljevali za priznanje z molčečimi in resnimi nakloni na nalašč postavljenem govorniškem stojšču. Lepo obnašanje otrok je naredilo na starše mogočen vtis. Šola je pritegnila dom bližje k sebi med svoje prve prijatelje in častilce.

Med posameznimi točkami obširnega sporeda je svirala godba na gramofon vojaške koračnice, se je smejal šaljivec itd., da je bilo prav zabavno in veselo.

Ko so se 14 let starim učencem s posebnim nagovorom razdelile odpustnice, je nadočitelj Knaflič v izbranih besedah govoril navdušeno o ljubezni do doma ter polagal pričujočim na srce, da le oni človek ljubi svoj dom, ki ga lepša, skrbi za dobro gospodarstvo, za dober pouk in vzgojo svojih otrok, ki skrbi za šolo, za svoj materni jezik, se poteguje za pravice svojega naroda in ki izpolnjuje vestno dolžnosti svojega poklica. Dom, šola in cerkev so trije glavni deli naše najožje domovine! Govornik je razložil namen šolske slavnosti in napovedal, da se je z njeno vstopnino postavil temelj javni ljudski knjižnici na Gorici. Govornik je končal: „Kar ste danes dali šoli, to ste dali sami sebi, to ostane vaš imetek, šola je del vašega domovanja, kar ste darovali šoli, vam vrne ona z bogatimi obrestmi po mladini vaši, tu pa še posebej po nameravani knjižnici z geslom „Iz naroda za narod!“

Ko se je končno po deklamaciji zapela slovenska himna „Kje dom je moj?“, so se sedeči dvignili raz sedežev in stoje zaključili imponu jočo slavnost. Premožnejši domačini so pogostili šolsko mladino, a prijatelji in znanci so častitali učiteljstvu na izbornem uspehu slavnosti.

Vsi udeleženci so bili nad vse zadovoljni z njenim dušnim užitkom ter so raznesli o nji najboljši glas po šolski občini in sosednjih krajih. Odmev tega glasa je bil v domači občini takšen, da se vseobčno želi, naj se take šolske slavnosti ponavljajo in vsi, ki se slavnosti niso udeležili so obžalovali svojo nepričujočnost.

Tudi v gmotnem oziru je uspeh povoljen. Vkljub nizki vstopnini (stojišča po 20 vin., sedeži pa po 40 vin. za osebo) se je nabrala vsota 55 K 86 vin., s katero je postavljen temelj javni ljudski knjižnici na Gorici.

Ta knjižnica bode prva svoje vrste v Savinjski dolini. Ustanovljena bode sicer na podlagi postavnih šolskih naredb, a njena uredba bode podobna načinu velikih ljudskih knjižnic. Najglavnejše točke njene uredbe so:

1. Na šolsko poslopje se napravi napis: „Javna šolska ljudska knjižnica na Gorici“.
2. Knjižnične knjige se ločijo od šolarske in pedagoške knjižnice s posebnim imenikom itd. v posebno omaro.

3. Knjižnica je imetek šole, a upravlja jo krajni šolski svet v zvezi z učiteljsko konferenco.

4. Knjižnica ima posebni pečat, knjigovodstvo in račune.

5. Za vsako izposojeno knjigo plača izposojevalec po 2, 4, 6 do 8 vin. ravnaje se po velikosti in dragocenosti knjige. S temi zneski se bode knjižnica sama vzdrževala in množila.

S to uredbo odpade ona škodljiva nevšečnost, ki razjeda naše knjižnice, ustanovljene na podlagi društvenih pravil; z njo odpade namreč pobiranje udnine, volitev v odbor, predsednika itd. čegar rezultat je bil navadno prepričanje, strankarstvo, razpad in konec društva ter knjižnice. Ljudske knjižnice se naj ustanavljajo brez društva, brez udov, Njen lastnik bodi šola. Tem načinom se bode šola bližala domu, a dom šoli ter se bode med nami uresničilo geslo jugoslovenskega pesnika Stanka Vraza. „Iz naroda za narod!“

Hrastnik. Protestnega shoda v Celju se je udeležilo nad 100 Hrastničanov. V resnici moramo reči, da smo se začudili, ko smo videli živo navdušenje posebno med tukajšnjimi rudarji. In za vso navdušenost ni bilo potreba nikakih agitatorjev, kajti mej rudarji se je začela vznepati narodna zavest z vso silo. Ljudje, ki so bili razupiti kot divjaki, so 1. junija pokazali, da čutijo v sebi slovensko kri in dostojnost. Mirno so korakali skozi mesto, zavestno poslušali govore in kar je največ vredno, umevali so jih! Rudarji, pravo pot ste nastopili, držite to smer tudi v bodoče! Ne bodite samo soc. demokrati, bodite tudi Slovenci in to v prvi vrsti! Zahtevajte v svojem konzumu vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda in prečitajte naslovna stiha vžigalčnih zavojev. Ustanovite si pevsko društvo, a ne za pol leta, ampak za trajen čas. Vpišite se v bralno društvo in marljivo prebirajte njega knjige. In tako bode rastla med vami narodna zavednost, omika in zmisel za svobodo in napredek. In vse to ne bode ostalo samo med

vami, ampak vkoreninilo se bode med tvor- niškimi delavci, katere je zvito, prezvito ravna- nje predstojnikov ne samo uspavalo, nego njim so zatrili ves narodni čut. Kupujejo jim ptujsko „kroto“ in ta trosi med njimi svoj strup v naj- večji meri. Z nekimi smešnim ponosom gledajo na nemške napise krog tovarne in štejejo si v čast, če vjamejo tupatam kako nemško besedo. S tistimi škripci bomo pa še govorili kako resno besedo. Tudi nekemu železniškemu uradniku bomo povedali, da se nima vtikati med tukaj- šnje družtvene razmere, da nima izzivati narod- njakov. Rudarji naročujte se na vrle slovenske časopise in posnemajte nekatere tovariše, ki vestno čitajo narodne časopise. Pripravljajmo se na čase, ki bodo morda hujši, kakor jih imajo sedaj naši bratje Hrvati, da nas ne presenetijo v največji nevednosti in nezavednosti. Torej, de- lavci, knjig, časopisov in društev je treba in kmalu bomo v vzgled drugim slovenskim krajem. Ali vam ne zatrepeče srce pri misli, da bi nemška pošast zasedla te zelene doline, nad katerimi je že začela iztezati grabljive svoje prste. Pokazati hočemo sosedom, da znamo ohraniti svojo posest, da bomo stali na braniku trdno kot naše obkrožujoče planine. Na delo torej ljudstvo, na delo rudarji, obrtniki in kmetje!

Politični pregled.

(Državni zbor.) Začetkom seje dne 9. t. m. je poslanec Biankini zopet spravil na dan do- godke na Hrvatskem in opozarjal na to, da je zopet šlo nekaj našega vojaštva na Hrvatsko. Predsednik ga je opomnil, da naj se omeji na vprašanje. Biankini zahteva, da opozori predse- dnik deželnoobrambnega ministra na njegovi inter- pelaciji. Najbolje bi seveda bilo, ako bi se od- stranil Hedervary. Posl. Klofač nato utemeljuje svoj nujni predlog glede dogodkov v Macedoniji. Glavno krivdo zvrča na politiko grcfa Goluchow- skega, na avstrijsko politiko, ki neti razpor med balkanskimi državami. Posl. Vuković pravi, da je avstro-ruski dogovor glede Macedonije v na- sprotnju z berlinsko pogodbo. Predlagal je, da naj vlada pojasni, ali ima kaj vpliva na avstrijsko zunanjo politiko. Odgovarjal je Kőrber in povedal, da dobiva natančne informacije glede vnanje avstrijske politike. Govorili so še trije govorniki in potem je bil predlog odklonjen. Zanj so gla- sovali češki in jugoslovanski poslanci.

(Gališki deželni maršal) postane mesto grofa Potockega, ki je bil imenovan namestnikom, grof Stanislav Bađeni.

(Ogrska opozicija) je hotela pričeti s teh- nično obstrukcijo. Na prigovarjanje grofa Apponyja je za sedaj odstopila od svojega namena, ker se baje položaj v kratkem korenito izpremeni. Fe- jervary se je odpeljal na Dunaj in o Szellu se vedno odločnejše trdi, da bo odstopil. Zmagala bo torej opozicija.

(Dogodki na Hrvatskem.) Uradno časopisje vedno zatrjuje, da pomirjenje ljudstva izdatno napreduje, toda to je čisto navadna Hedervary- jeva uradna laž. Kajti čemu pa odhaja vedno več našega vojaštva na Hrvatsko? Iz Maribora sta odšla dva eskadrona dragoncev in v Varaž- dinu je cel bataljon iz Maribora. V Varaždinu so se ponovile demonstracije. Nad 2000 demon- strantov je prodrlo vojaški kordon in napadlo hiše madžaronov in pobilo vsa okna. Ulanci so z golimi sabljami razganjali demonstrante. Na nogah je bilo vse vojaštvo. V Senju je razpu- ščeno mestno zastopstvo, ker je določilo gotovo vsoto za nedolžne žrtve. Radi dogodkov v Zapre- šiću se je začela v sredo obravnava. Obtoženih je bilo 21. Vlada je razglasila, da je bila v Za- grebu zarota proti banu. Užgali so baje zato ba- rake na Markovem trgu, da bi medtem napadli plinarno in ugasnili plinove luči ter potem v temi napadli banovo palačo. Opozicijski listi so pod strogim policijskim nadzorstvom. Govorilo se je, da se hoče ban udeležiti procesije, in ljud- stvo je bilo raditega strašansko razburjeno. Pro- cesijo so nameravali preložiti. Poročila o včeraj- šnjih dogodkih še nimamo.

(Prevrat v Srbiji.) Posebna izdanja včeraj- šnjih listov so prinesla grozno vest, da sta srbski kralj Aleksander in kraljica Draga umor-

jena ter srbskim kraljem proglašen Peter Kara- djordjević. V noči od srede na četrtek okrog 11. ure je vlomil kraljev adjutant podpolkovnik Naumović s podpolkovnikom Mišićem v kra- ljevo spalnico in zahteval od kralja, da se od- reče prestolu. Aleksander je pograbil revolver in ustrelil Naumovića. Listino, katero naj bi bil podpisal je zmučkal in vrgel na tla. Podpolkov- nik Mišić je pobral listino in jo zopet ponudil kralju, da bi jo podpisal. Medtem je prišlo še več častnikov v sobo in kralj je izpoznal, kaj nameravajo, in pobegnil s kraljico. Častniki so hiteli za njima in oba ustrelili. Kralja je ustrelil major Lazarović. Okrog 2. ure sta prišla v kra- ljevi dvor brata kraljice Drage Nikodem in Ni- kola Lunjevica, katera so oba ustrelili. Ministr- skega predsednika Markovića, notranjega mi- nistra Todorovića in vojnega ministra Pavlovića so ustrelili v njihovih stanovanjih. Vojaštvo je zasedlo ulice, pred kraljev dvor so pripeljali topove. Častniki so začeli klicati: „Živio Peter Karadjordjević“. Podpolkovnik Nikolić je hotel priti z 8. pešpolkom kralju na pomoč, ali ustavil ga je drug vojaški oddelek. Nastal je boj, v ka- terem sta bila oba zapovedujoča častnika ubita. Druga brzojavka pripoveduje, da je 6. pešpolk obkolil kraljevo palačo. Skozi odprta okna so vrgli dinamitne patrone v palačo. Ko so eksplo- dirale, je vdrlo vojaštvo v palačo in pomorilo vse, kar se jim je zoperstavilo. Trupli kralja in kra- ljice so vrgli skozi okno na cesto. Mrtvih je baje nad 300 ljudi. Vrata v kraljevo spalnico so baje razstrelili z dinamitnimi patronami, pri čemur je bil ubit podpolkovnik Naumović. Zarotnikom se je ustavil ordonančni častnik Milković in generalni pobočnik Lazar Petrović, katera so ustrelili. Kralj je medtem ves čas klical skozi okno na pomoč. Ko je videl, da mora umreti, je objel kraljico in tako so ju zarotniki ustrelili. Katera od obeh vesti je resničnejša se bo v kratkem izvedelo. — Drugo poročilo zopet javlja, da so kraljico in njena dva brata ubili s seki- rami. Trupli umorjenega kralja in kraljice se hranite v kraljevem dvoru. Na ljudstvo se je izdala proklamacija, katero je podpisalo osem ministrov in v kateri se javlja, da se je sestavila začasna vlada, ki bo ostala na krmilu do sestanka na- rodne skupščine, katera bo izvolila novega kralja. Vest o umoru kralja se je hitro razširila. Vojaštvo jo je sprejelo z navdušenjem. Ustavil se je le polkovnik Nikolić, katerega so pa takoj ustrelili. Ljudstvu je naznanil dogodke v kraljevi palači podpolkovnik Gruić, ki je z vojaškim spremstvom jahal po mestu. Ljudstvo je spre- jelo vest z vzkliki „Živio Karadjordjević“. Pred kraljevo palačo je včeraj igrala vojaška godba in ljudstvo je prepevalo narodne pesmi. Skozi odprta okna kraljeve palače je bilo videti krsti kralja in kraljice drugo kraj druge. Nove mi- nistre pozdravlja ljudstvo z navdušenimi „živio.“ klici. Mesto je v zastavah. Poroča se, da je armada proglasila kraljem Petra Karadjordjevića. Vojaštvo je baje, predno se je izvršil napad na kralja, moralo priseči zvestobo Karadjordjeviću. Peter Karadjordjević je bil dosedaj v Genfu v Švici, kjer je bil radi svojega priljudnega na-

stopa jako priljubljen. On trdi, da mu dogodki v Srbiji niso bili čisto nič znani. Sedaj je na poti v Belgrad. Na prevrat v Srbiji so se že dolgo časa pripravljali. Po celem kraljestvu so bili odbori, ki so bili v zvezi z vojaškimi krogi. Odločen za izvršitev napada je bil 6. pešpolk. Cela stvar bi se pa bila imela izvršiti pozneje, ker pa so vladni krogi že začeli sumiti, se je prevrat pospešil. Povod za pospešitev je bil tudi namen kraljev, ki je nameraval novi narodni skupščini predložiti ureditev prestolonasledstva, vsled česar bi bil imenoval svojim naslednikom brata kraljice Drage, svojega pobočnika Lunjevico. Kralj se je čutil popolnoma varnega, posebno že zato, ker mu je prejšnji dan nad 800 srbskih pevcev priredilo prirsčno ovacijo. — Vest o umoru srbske kraljeve dvojice se je hitro raz- nesla po svetu in naredila povsod globok vtis. Naš cesar jo je izvedel po procesiji, ko je vo- jaštvo defiliralo. Cesar je takoj odšel ter poklical ministra Goluchowskega k sebi. — Nasledki prevrata v Srbiji se z različnih strani različno promatrajo, ali upati je, da ne bodo prehudi za tako in tako težko prizadeto slovansko kralje- stvo. Čuvaj Bog srbski narod!

Izjava.

Podpisana prosiva tem potom gospoda nad- učitelja Franca Roškerja, gospodično učiteljico Karlo Cociancig in gospo Karolino Rošker, učiteljico ženskih ročnih del v Loki pri Žusmu, odpuščenja radi najinega neopravičenega govor-jenja in enakega postopanja zoper imenovane. Posebno obžalujem jaz, Ana Pertinoč besede, da so to naši hlapci in dekle. Obenem obljubujeva, da ne bova nikdar več žalila častitega učiteljstva.

V Loki, dne 7. junija 1903.

(256)

Jože in Ana Pertinoč.

Vabilo

na

izvenredni občni zbor

„Posojilnice v Gornjemgradu“

ki se vrši

v nedeljo, 21. junija t. l., ob 2. uri popoldne v uradni pisarni.

DNEVNI RED:

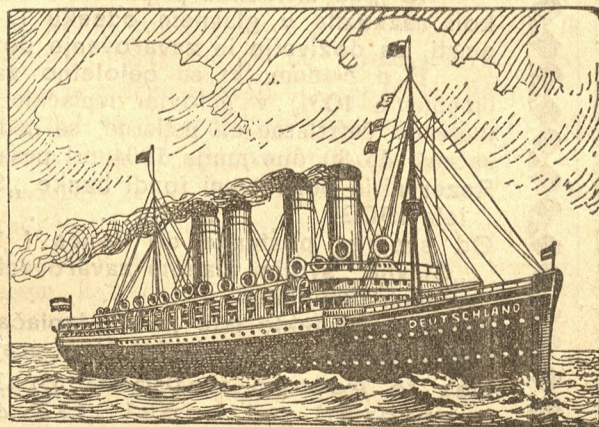
1. Poročilo načelstva.
2. Sprememba pravil.
3. Predlogi.

K mnogobrojni udeležbi vabi najvljudnejše

(247) 1

načelstvo.

Izplačujoče se postransko opravilo
brez posebnega truda in izgube časa najdejo spoštovane osebe vsakega stanu in povsod s prevzetjem zastopa avstrijske družbe prve vrste, ki sprejema „zavarovanja proti požaru, steklu, proti škodi pri prevažanju, proti tatvini po vlamu in življenja“. — Ponudbe pod „1798“, Gradec, poste restante.

Največje, najhitrejše

ter najvarnejše vrste

velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO
Hamburg—New-York

(233) 90

le 6 dni.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 31.

Trgovina mešanega blaga

se pod ugodnimi pogoji prevzame ali kupi, bodisi v mestu ali kakem večjem kraju na deželi. — Ponudbe je pošiljati na upravništvo (249) 2-1 „Domovine“ v Celju.

Št. 343.

(251) 2-2

Oznanilo.

Okrajni odbor je določil dan za priganje bikov zaradi licenciranja in premiranja, ki bo na mestnem živinskem sejmišču zraven klavnice v Celju na četrtek dne 18. junija t. l., ob 8. uri predpoldne.

Razdelile se bodo med domače govedorejce naslednje nagrade:

1 državna nagrada	60 kron
1 „ „ „ „ „	50 „
1 deželna nagrada	40 „
1 „ „ „ „ „	30 „
3 „ „ „ „ „ po	20 „
4 okrajne nagrade „	20 „
5 „ „ „ „ „	10 „
5 „ „ „ „ „	5 „

Za priganje bikov od eno uro daleč izplačalo se bo iz okrajne blagajne po 2 kroni, od dalj kot eno uro po 3 krono.

Govedorejci se opozarjajo na to, da se bodo licencirali in premirali le biki murskega plemena in se naj priženejo samo le res lepi biki; za premlade in premajhne biki se ne bo plačalo ničesar.

Okrajni odbor v Celju, dne 7. junija 1903.

Načelnik: Dr. J. Serbec.

Krompir in fižol

(228) 3-3 kupa

Anton Kolenc, trgovec v Celju.

Kdor kaj ima, naj takoj naznani.

Za vinogradnike!

Mihael Altziebler v Celju

priporoča svoje preskušeno patentirano škropilno sredstvo proti vsem trtnim škodljivcem vsakemu vinogradniku. Steklenica stane 70 vinarjev; priznalna pisma vinogradnikov, ki že 3-5 let z uspehom uporabljajo to (246) 3-2 sredstvo, so na vpogled.

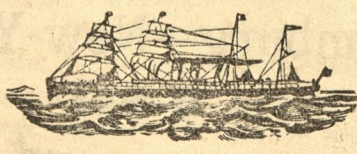
Služba okrajnega tajnika

je razpisana pri okrajnem odboru celjskem. — Prošnje je vložiti do 22. t. m. pri načelniku (250) 2-2 dr. J. Serbecu.

Vožne karte in tovorni listi v

AMERIKO

Kralj. belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo. Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV. Wienergürtel 20 ali pa Julij Popper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck.

V „Narodnem domu“ (hotel Klembas) v Brežicah se daje s 1. septembrom 1902

gostilna v najem

ali na račun.

Pismene ponudbe se naj pošljejo do 15. julija „POSOJILNICE V BREŽICAH“, kjer se izvejo (253) 2-1 natančnejša pojasnila.

500—600 kron

plača se za preskrbljenje čez 60 let starega moža. Ponudbe notarju Bašu v Celju.

(254) 2-1

Solicitatorja

izurjenega sprejme 1. julija dr. R. Pipuš v Mariboru.

(255) 2-1

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lte železine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žlindra, najboljšo umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

P. n.

članom glavnega odseka oddelkov I. in II.

(zavarovanje kapitalov za življenje in smrt)

ki so sklenili svoja zavarovanja v letih 1869 do 1898

pripada

10% na dividenda.

Dividenda se izplačuje v zmislu § 3. pravil odd. I. in II. na doslej veljavne police tako, da se odbije 10% od zavarovalnine, ako zavarovanec ne želi, da se mu v gotovem denarju doloži.

10% na dividenda pripada brez izjeme na vsa zavarovanja kapitalov katerega koli razkazila v glavnem odseku I. in II. oddelka, tedaj na zavarovanje za slučaj smrti, za doživetje in zavarovanje dote deci.

P. n. članom, ki so celoletno zavarovalnino za leto 1903 že plačali, se bode omenjenih 10% v gotovini izplačalo; onim članom pa, ki plačujejo zavarovalnino mesečno, četrtletno ali polletno, se bode odračunavala dividenda s 1. dnem julija 1903 začenši do 30. dne junija 1904 pri posameznih obrokih.

Rezervni in poroštevni fondsi banke „Slavije“ iznašajo koncem leta 1902 K 26,906.032-32

Od svojega postanka do konca I. 1902 izplačala je banka „Slavija“ svojim članom zavarovanih kapitalov in odškodnin v vseh oddelkih „ 73,962.032-88

Samo za preteklo leto je bilo izplačano p. n. članom dividende „ 131.219-53

Vse dividende pa so doslej člani prejeli „ 1,061.385-37

kar je gotovo najboljši praktični dokaz, kako koristno se je zavarovati pri banki „SLAVIJI“ kot vzajemnem zavodu.

Ob tej priliki opozarjamo najširje kroge na ugodne in cene tarife banke „Slavije“. Zbirko najpripravnějšíh tarifnih razkazil za življensko zavarovanje radi na zahtevo vsakomur doloži.

V LJUBLJANI, meseca maja 1903.

(230) 1

Generalni zastop vzajemno zavarovalne banke „SLAVIJE“.